

ВСТУП

Стоси книжок. У бібліотеках, на полицях магазинів, у старих сервантах. Зрубаний ліс перетворюють на целюлозу, згодом вона стає папером. Чи хотіли б дерева стати книжками, що їх ніхто не читатиме? Чи писала б я книжку, якби не вірила, що вона западе в душу? Та ні. Нехай би ліси шуміли.

Озирнімося. Чи про багатьох ближніх ми можемо сказати, що вони смакують блаженство? Далеко не кожен розібрався із ключовими питаннями і почистив свої джерела. Той, кому це вдалося, може запевнити, що сьогодні – найліпший день його життя.

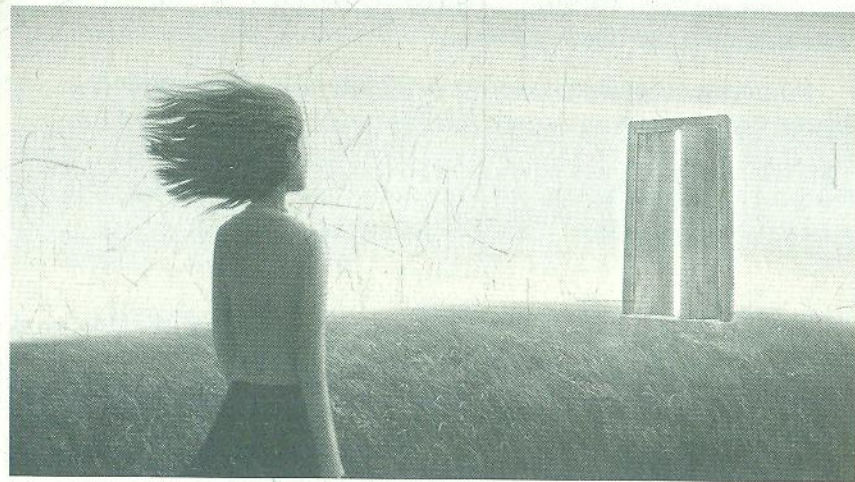
Щастя – це стан вирішених внутрішньоособистісних конфліктів. Потреби власної душі не мають залишатися на темному горіщі розуму. У наш час полиці книжкових магазинів ущент забиті мотиваційною літературою. Методики різні: від східної філософії до арттерапії. Більшість українців – віряни. Отже, і установки особистісного росту ми могли б черпати з джерел, наповнених духом віри.

У роздумах над сенсом життя, покликанням, вічністю народжуються зрілі люди. Вони не живуть у конфлікті з собою, легше долають кризу середнього віку, скидають почуття провини, звільняються від страху. Зреалізовані, не бояться запитання: скільки завдань ще не завершено і скільки ще доведеться не завершити? Справжні люди віри – щасливі. У них своя психосоматика – ще на початку згадки про хворобу приймають зцілення. Розуміють, що одне з найголовніших завдань полягає у тому, щоби скинути все непотрібне: тривоги, розчарування, стан безнадії. Бо насправді це складно: не ускладнювати. Тихе щастя приходить тоді, коли втихомирюється буря непотрібних, шкідливих емоцій. А вони там, де страх невідомості.

Ця книжка – накритий стіл, де страви у вигляді думок, приправлених спеціями віри, позитиву і почуттям гумору. А основний напій – вода, заряджена відкриттям благодаті. Нехай кожен візьме собі що захоче і смакує розмірковуючи.

Усиновлена

*Байдуже, яке дитинство було у нас.
Толовне – які дитячі роки ми подаруємо
нашим дітям.*

ЩІЛИНА В ОГОРОЖІ

Ніщо так не ставить жінку у складне становище, як пропозиція розповісти про себе коротко. Та я спробую.

Сьогодні мені стукнуло сорок років і я зрозуміла, що тепер душа завжди житиме у стані апокаліпсису. Все більше думок про вічність. Глянула в паспорт. Про що документ? Про дату і місце народження? Перша прописка на вулиці Тополиній...

Там, уздовж алеї, росли високі тополі. З них пуху було більше, ніж снігу взимку. Ми шуміли під ними і дратували тих, хто живе поруч. Будь-кому не давало б спокою сусідство зі школою-інтернатом для дітей-сиріт. Двісті злодюжок, які обривали сливи задля розваги і жбурляли ними у випране шмаття на ливхах.

Я дізналася про існування сиротинця ще до того, як потрапила туди. Мама приводила. Мабуть, мала передчуття... Дорогою до того місця ми купували ласощі, щоб ними пригостити сиріт. Кликали дітей, які гралися на подвір'ї, і крізь шпарини у паркані давали гостинці. Невдовзі і я туди потрапила, на те саме подвір'я, що під тополями.

Мій світ різко звузився до щілини в огорожі, крізь яку шоколадку тепер давали і мені.

У ліжку я щонаочі ніби провалювалася і не розуміла, чи тоді був сон, чи сплю зараз. Я часто думала про те, що життя, як велосипедна шприха: колесо обертається і ми то вгорі, то внизу.

ЯК БАРОН МЮНХГАУЗЕН

Авжеж, інтернат, мабуть, був призначений долею. До нього навчалась у звичайній загальноосвітній школі, і тільки я не мала циркуля. Тому брехала, що в мене його хтось украв. Мій старший брат, приголомшений смертю мами, подався за кордон і якимось там виживав. Ні слуху, ні духу. Я згадала, як він навчив мене плавати: просто кинув з обриву у глибоку воду. Виплила. Тоді я зрозуміла, що іноді ліпше самій стрибнути в урвище, ніж тебе мають туди штовхнути. Тому і здала себе в інтернат.

Дитинство – це час, коли закладаються основи поведінки на все життя. Я виробила навичку брати відповідальність. А ще витягувати себе з болота. Як барон Мюнхгаузен.

Знайшла вулицю Тополину, сиротинець, кабінет директора. У керівника був такий погляд, як на портреті Тараса Шевченка у період заслання. Довгі вуса. Грізний такий Михайло Іванович.

- Добрий день. Я нічия. Хочу стати державною дитиною.
- Дівчинко, так не буває. Дітей до нас привозить міліція або соціальні служби.
- Тоді я буду першою дитиною, яка сама себе здала в інтернат.
- Для цього треба позбавити вашого тата батьківських прав.
- Добре. Я це "утрясу".

І утрясла, вмовивши тата. Він спочатку не погоджувався. Але час після розвалу союзу був справді важкий. Я аргументувала тим, що в інтернаті мені дадуть одяг, взуття і їжу. Там буде тепло. До того ж насувалася зима, а в нашому домі не було цивілізації. Тому зробила все, щоб на лінійці в ряду дитячих ніг стояли мої сандалі.

1 ВЕРЕСНЯ

Я сподівалася, що сиротинець – це місце, де крізь шпарини дітям дають шоколадки. А потрапила в пекло. Спочатку того не розуміла. Було смішно, бо старшокласник носив кумедну малу з дзвіночком. Я подумала, що тій дівчинці випала прекрасна нагода вилізти якомусь хлопцеві на голову і звісити ноги. Однак того дня веселою була тільки ця думка. Першою подією стало знайомство зі Світланою.

– Привіт. А тебе батьки здали чи служба привезла? – запитала вона.

– Я сама себе здала. А ти?

– Ні, мене привезли сюди ще маленькою... І братика. Коли тато вилив мамі на голову кип'яток олії. Її ошпарив, а себе вбив. Тут усі такі. Бачиш, оті двоє: брат і сестра. Їх навіть по телевізору в новинах показували, коли багатоповіхівка вибухнула у Франківську. Вони врятувалися, бо в той час були у школі. Ха-ха, хоч якийсь толк зі школи. Ну, словом, їх сюди привезли.

Світлана вводила мене в курс справи, розповідаючи історію кожного, хто потрапив у поле зору. Моє горе виявилось доволі лайтовим порівняно з біографіями інших дітей. Одну дівчинку разом з її братиками батьки тримали у глибокій темній ямі зі щурами. То було десь високо в горах.

Діти померли б, якби соціальні служби не нагрянули.

Света час від часу сміялася так, що виднілися усі ясна і зуби, як воно буває у щирих і щедрих людей. Вона не скупилася на інформацію. Мала спортивну статуру, чітко окреслені м'язи верхньої частини рук, накачані ікри на ногах. Сильна, комунікабельна, весела і привітна дівчина.

– А ти чого тут?

– Батьки розлучені. Мама загинула на моїх очах. Електричний струм убив.

І тут я аж зніяковіла, бо не мала чим прикрасити свою коротеньку нудну історію. А Света розсміялася на всі тридцять два. Наш діалог перервав крик її брата. Він сповістив, що якісь придурки зробили кесарів розтин вагітній собачці, улюблениці майже всіх дітей. Майже всіх, бо того, хто познущався, не було у списках.

Потім усі почали рухатись у їдальню. І я вже не почувалась окремою, а листочком, що впав із дерева і разом з іншим листям рухається в якійсь течії.

Бурхливий потік заніс у їдальню, де пахло перловою кашею. Не встигла ложку піднести до рота, як побачила пухнастий м'ячик, що летів по діагоналі зали. Хтось жбурнув кошеним об стіну. Крихітне, воно впало і сильно занявчало. Я підбігла, взяла у долоню. Задня частина з перебитим хребтом звисала набік.

Кошеня у руках верещало, як і я всередині, – від безвиході. Я плакала не лише за ним. То був мій перший гень у школі.

БІЛА ВОРОНА

Білі ворони існують. Народжені чорними птахами, вони зазвичай довго не живуть. Їх заклёвуюють свої ж. В інтернаті якийсь час я відчувала удари дзьобами по моїй душі. Потрапивши в місце дитячого болю уже в підлітковому віці, я різко вирізнялася манерами, одягом, мовою.

З першого дня мене вразила звичка дітей хитатися і смоктати палець. Дорослі хлопці й дівчата сиділи на ліжку і ніби заколисували себе, гойдаючись збоку набік. Як маятники. Я подумала тоді, що вони якісь недоколісані.

А ще – чоловікоподібні дівчата. Більшість із них мали короткі стрижки, одягалися, як хлопці, і спльовували слину в траву. Матюки, груба лайка і накачані біцепси були нормою. А все інше сприймалось як надимання над тим соціумом. Спідниця у гардеробі дівчини була навіть не рідкістю, радше, винятком. Ніхто з дорослих підлітків не носив жіночого одягу.

А мене мама виховувала інакше. Завжди шила або купувала в комісійних магазинах спіднички, в'язані светрики з кутасиками. Заплітала хвостики, ще й бантики чіпляла. Тож побачене відразу викликало дисонанс з тим, до чого я звикла.

В інтернаті відмінниць часто заводили у кімнату з гуманітаркою. У гігантській купі одягу можна було знайти що завгодно. Наприклад, шубу з ондатри. Гарну, новеньку, хто там знає, що то вживані речі...

Лише я вибирала платтячка і спідниці, що їх було вдосталь. Одягала.

Може, тому відчувала пожвавлений інтерес хлопців і ненависть дівчат. З мене насміхались, але той жіночий одяг був як шкіра, як протистояння. Або розуміння, що, скинувши цей одяг і уподібнившись інтернатній моді, втрачу себе.

У тому моєму гардеробі жили спогади про ніжну маму. Я не хотіла їй зраджувати. Думки і рани, що досі кровоточили, на-

справді давали мені силу боротись і ламати підліткову емансиповану систему.

З часом інші дівчата одна за одною почали одягатися так само і вплітати стрічки у коси. Так я започаткувала моду на спідниці.

У спідниці немає нічого цікавого, коли вона висить і сохне на лінві. Однак коли тримається на гівочій малі, то зобов'язує до жіночої манери поведінки.

Жіночий одяг робив із мене білу ворону.